

GREK ASILLI KARAMANLI TÜRKÇESİ ALFABESİNİN KULLANIMI ÜZERİNE

Mehmet HAZAR-Oğuz ÖZDEM***

ÖZET

Türkiye'nin Nevşehir vilayetinde Karmanlılar yaşamaktaydı. Bu Karmanlılar, Grek harfleriyle Türkçe de yazmaktadırlar. Bu makalede Grek harfleriyle Türkçe yazılan salname incelenmiştir. Araştırmacıların bu konuya dikkati çekilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nevşehir, Karamanlılar, Grek alfabesi, Türk alfabeleri, Türkçe metin.

FOR TURKISH TEXT WRITTEN IN GREEK ALPHABET BELONGING TO KARAMANIAN FROM CAPPADOCIA

ABSTRACT

Qaramanian from Nevşehir (Newpolis) had been living. They have been writing their text in Turkish by using Qaramanian letters. In this article annual written in Turkish with Qaramanian alphabet have been revised. It has been expected to attract the attention of the people who involve in this subject.

Key Words: Newpolis, Karamanian, The Alphabet of Greek, Turkish Alphabets, Turkish Text.

Giriş:

Büyük bir coğrafyaya yayılan Türk dili Anadolu'nun ortasında Kapadokya diye meşhur olan yerde Grek harfleriyle Türkçe metinleri bize miras bırakmıştır (bk. Ek: Harita). "Karamanlıca bizim kültürümüzden mübadele¹ (bk. Ek: Resim) nedeniyle silinip gitmiş olan bir kayıptır ve bunun Yunan olmakla bir ilgisi yoktur" (Korat 2002: 61).² Tarihin taş abidelerine sadece Köktürk işaretleriyle Eski

* Yrd. Doç. Dr., Nevşehir Üniversitesi Fen Ed. Fak., Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, mhazar@nevsehir.edu.tr

** Gazeteci araştırmacı yazar, oguzozdem2005@hotmail.com

¹ Bk. <http://www.giritturk.com/ege-8217-nin-iki-yakasindan-yapilan-zorunlu-gocler->

² Türkiye'de yüze yakın sözü edilen etnik grupların (Soysü 1992: 10) içerisinde Yunan harfleriyle Türkçe yazan ve Türkçe konuşan, Rumca da

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/6 Fall 2008

Türkçe metinler³ değil, Grek harfleriyle yeni Türkçe metinler de yazılmıştır.⁴ İlk resmî Türk yazısı Köktürk işaretlerinden Latin harflerine kadar birçok yazı sistemi Türk dili için kullanıldı (User 2006: 8). Bu yazı sistemlerinden biri de Karamanlıca (Karamanlidika) alfabesidir.⁵

Nevzat Gözaydın katıldığım bir çalıştayda Evangalia Balta ile beraber Karamanlılar üzerine sohbet ederken Nevşehir Üniversitesinde göreve başlamam münasebetiyle eski İstanbul'un mazisinde⁶ ve dil tarihimizde önemli bir yeri olan Karamanlıca üzerine çalışmamı tavsiye etti.⁷ Daha önce 2006 yılında *Türkiye Cumhuriyeti Kapadokya Meslek Yüksek Okulu* tarafından konuyla

bilmeyen Karamanlıların bir etnik grup sayılıp sayılmaması tartışılmıştır (Korkmaz 1977: 5-6, bk. dip not 22).

³ Doç. Dr. Cengiz Alyılmaz'ın 2007 yılında Ankara'da Karaman Yayınlarından çıkan (*Kök*)*Türk Harfli Yazıtların İzinde* adlı 192 sayfalık resimli eseri gibi Nevşehir ve yöresinde birçok yapılarda bulunan taşta yazılmış Yunan harfli Türkçe metinlerin tespit edilip gün ışığına çıkarılması gerekir.

⁴ Mesela 1909 yılında tamamlanan "asrın sevgi örneği olan" Ürgüp Yeni Cami Mahallesi'ndeki Rum Hamamı'nın Grek harfli Türkçe yazıtı gibi (Korat 2002: 60, resim 25).

⁵ "Karamanlıca (ya da Karamanlidika) Rum harfleriyle yazılıyordu. Karamanlıca ilk kitap 1584'te Basel'de basıldı. Bu, ilk Rum Ortodoks Patriği Gennadios Skolarios'un Fatih Sultan Mehmet için yazdığı Hıristiyan inancını anlatan kitabın çevirisiydi. 18. ve 19. yüzyıllarda Anadolu'daki Hıristiyan misyonerler "Greko - Türkçe" dedikleri Karamanlıca İnciller kullanıyordu. 19. yüzyılın sonlarında İstanbul'da Fransızca romanların Karamanlıca çevirileri yayımlanıyordu." (Alpay 2000: *Milliyet* 17 Ekim).

⁶ "Süreç içerisinde Karamanlılar, Yedikule'den Fener, Tahtakale, Cibali, Kum kapı semtlerine ve diğer Rum cemaatlerinin yaşadıkları semtlere dağıldılar. Büyük çoğunluğu ticaretle uğraşıyorlardı. Hatta öyle ki yurdun değişik kesimlerinden gelenler kendi aralarında meslek grupları oluşturarak adeta bir örgütlenme ve gizli bir dayanışma sergiliyorlardı. Örneğin Niğde ve Niğde köylerinden özellikle Kurdanos köyünden gelenler sabun ticaretiyle, Aravan'dan gelenler kuruyemişçilikle, Ürgüp Sinasos'dan (Mustafa paşa) gelenler havyar ve tuzlu balık, Niğde Fertek'ten gelenler şarap ticaretiyle, Kayseri ve civarından gelenler pastırma ve sucuk ticaretiyle uğraşıyorlardı. Dükkanları genellikle Eminönü ve Galata civarındaydı." (www.minidev.com/kulturler-rum-karamankulturi).

⁷ Mehmet HAZAR (2008), "Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmalarında Çağdaş Türk Lehçelerinin Yeri", *Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı*, Türk Dil Kurumu ve Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, 25-29 Mart 2008.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

ilgili bir çalıştay düzenlenmişti (bk. kaynakça). Biz de bu işe konuya ilgi duyanlar için alfabe etüdü ile çalışmaya başlamayı uygun bulduk.⁸

Bu çalışmada önce alfabe verildikten sonra ünlüler hakkında örnekleriyle kısa bir bilgi verilecek, ünsüz tablosu gösterilecek sonra ΣΑΛΝΑΜΕ (Salname) adlı eser⁹ ve Ürgüp adlı 111. sayfa daha çok esas alınarak Karamanlıca alfabe irdelenecektir. Ekte harita ve bir resimle birlikte Salname'nin 111. sayfası orijinal olarak verilmiştir. Ayrıca "Anadolu mozağının en ilginç renklerinden birinin, dinleri Ortodoks Hristiyan olup Türkçe konuşan ve Yunan alfabesiyle yazan Karamanlıların, 19. yüzyıldaki eğitim faaliyetleri" (Belinsoy 2000: 24) gibi birçok özelliği olan bu topluluğun araştırılmasında merak edenler için bir başlangıç sayılabilecek bir kaynakça da göreceksiniz.

1. Karamanlı Alfabeti:

Yunan harfli Karamanlı Türkçesi metinlerinde geçen Yunanca kelimelerin Türkçe yazılışıyla ilgili bir çalışma için daha önce yapılmış olan "Yunancanın Türkçe Harfleriyle Yazılışı" adlı makaleye bakılmalıdır (Milas 1992: 189-197). Bu yazıda önce uygulanmakta olan kimi yöntemlere değinilmiş ve Transliterasyon (çevriharf) ile Transkripsiyon (çevriyazı) farkları belirtilip standart bir uygulama da önerilmiştir (Milas 1992: 189).

Latin Harfleri

Büyük/Küçük

A/a

B/b

C/c

Ç/ç

D/d

E/e

F/f

Grek Harfleri

Büyük/Küçük

A/α (aksanlı şekillerine bk.)

Π/π (üstü noktalı)

ΔZ/δζ

TZ/τζ

Δ/δ

E/ε (aksanlı şekillerine bk.)

Φ/φ

⁸ Bu çalışmadaki amacımız bir keşif heyecanı yaratmak değildir. İleride derli toplu yapılacak çalışmalar için bir adım daha atmaktır. Nevşehir Üniversitesi ile Türk Dil Kurumunun ortaklaşa olarak yapmayı planladıkları "*Grek Harfli Karamanlı Türkçesi Metinleri*" çalışmayı gibi bilimsel çalışmalara katılabilmek için dil bilimcilerin dışında da ilgi duyanlara bir ön hazırlık oluşturmak temel gayemizdir.

⁹ ΠΑΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (1913), ΣΑΛΝΑΜΕ, ΚΩΝΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 303 s.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/6 Fall 2008

G/g	Γ/γ, K/x (küçüğü üstü noktalı)
Ğ/ğ	Γ/γ, γχ (başka metinlerde)
H/h	X/χ
I/ı	/ı, H/η (aksanlı şekillerine bk.)
İ/i	I/ı, ι ve η (aksanlı şekillerine bk.)
K/k	K/κ, ξ, x, 'x
L/l	Λ/λ
M/m	M/μ
N/n	N/ν; Γ ve ΓΓ (başka metinlerde)
O/o	O/o (aksanlı şekillerine bk.), ου
Ö/ö	Ô/ô, ιο, ω (başka metinlerde)
P/p	Π/π
R/r	P/ρ (küçüğünün kuyruğu sağa kıvrık)
S/s	Σ, C/σ, ζ, ξ
Ş/ş	Σ'/σ' (üst noktalı),
T/t	T/τ, θ
U/u	Ov/ov (aksanlı şekillerine bk.), ιου, ιγ, γ (alt kıvrım halka şeklinde açık)
Ü/ü	OY/oy, ιoy, ιγ, γ
V/v	β/β
Y/y	Γ/γ (diftong bk. dip not)
Z/z	Z/ζ, z.

Aksanlı İşaretler: Ğ, ~, ` , , , , , (bu aksanı alt çizgi _ olarak gösterdik.)

1.1. Ünlüler:

A/a: α, ά, ά, ά, ια

α:σαάτ 'saat' (111.01), λίσανινδα 'lisanında' (24.14)

ά:σάρκ 'şark' (111.01),¹⁰ επά 'epa' (11.07)¹¹

ά: 'Ορταχισάρ 'Ortahisar(111.02)

ά: άχίρεν 'ahiren' (11.19), 'Εχάλι ι άσλιεσι 'ehali-i asliesi' (11.17)¹²

ια: ισκιάν 'iskan' (11.12)

E/e: ε, έ, ε, ε', ε, 'E

¹⁰ Grek alfabesinde olmayan ş için σ (s) ünsüzünün üzerine nokta konur.

¹¹ επά-ου̇ ἐδζαδδάν 'epa-u ecdaddan' "ata babadan H ana babadan"; aslında apa Türk lehçelerinde "abla, ece" anlamındadır.

¹² 'Εχάλι ι άσλιεσι 'ehali-i asliesi' <Ar.+T ehâlî-yi asliyye+si (11.17).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/6 Fall 2008

- ε: Νέβσ̄εχριν ‘Nevşehirin’ (111.01), κελμε ‘kelime’ (111.05)
 έ: Νέβσ̄εχριν ‘Nevşehirin’ (111.01), βέ ‘ve’ (111.01), καριελέρ
 ‘karieler’ (11.07)¹³
 ε̇: ταριχέ ‘tarihe’ (11.11)
 ε̇: ε̇ν ‘en’ (111.05)
 ε̇: έσκι ‘eski’ (111.05), ε̇χάλισιν ‘ehalisinin’ (11.07)
 ’E: ’Eχάλι ἰ ἄσλιεσι (11.17)

I/i ünlüsü: ι, η, ἦ, ἡ

- ι: λίσανινδα ‘lisanında’ (24.14), πουνδηκλαρη ‘bulındıkları’ (25.01)
 ἦ: x’αδῆν ‘kadın’ (25.31), ναμηνῆ¹⁴ ‘namını’ (24.01)
 ἡ: κουλλανδηκλαρη ‘kullandıkları’ (111.08)

İ/i ünlüsü: ι, ί, ἰ, ’ι, ἰ, ἰ, ἦ, ἡ, ιέ, ἰ, ἰ, ἰκ, ’I, I

- ι: δζιχτινδέ ‘cihetinde’ (111.01), ἰ: ἰλέ ‘ile’ (111.03)¹⁵ δεβρῖν ‘devrin’
 (24.09), εσχί ‘eski’ (24.21)
 ἰ: μουτεκελλῖμ ‘mütkeylim’ (111.06), xḠελδιγἰ ‘geldiği’ (11.10)¹⁶
 ’ι: ’ix’ινδζἰ ‘ikinci’ (25.27)¹⁷
 ἰ: ¹⁸

¹³ καριελέρ ‘karieler’ [kariyeler “kazalar”] örneğinde kelime içinde /w/ şeklinde iki ünlünün yan yana geldiği (**diftong**) görülür. Diğer çift ünlü örnekler:μάετεεσοῦφ ‘maeteesüf’ (11.10) <maatteesüf <Ar. ma’a + te’essuf, δαῖρ ‘dair’ <Ar. dâ’ir, έπαρχιασῖνα ‘eparhiasina (11.16), Σαμουῆλ ‘Samuil’ (11.25).

Yarı ünlü: Καισάρεια ‘Kaisaria’ [yarı ünlü y ‘i’] (11.16), αῖρηλάν ‘airilan’ (11.19), πειδά ‘peida’ (11.20).

Ünsüz (v, y) düşmesinden sonra ünlü ikizleşmesi: Δαουδ ‘Daud’ <Ar. داود Dâvud ‘Davut’ (11.22), Χριστιανλαρ ‘Hristianlar’ (11.24).

Tamlamalar: ’Eχάλι ἰ ἄσλιεσι ‘ehali-i asliesi’ <Ar.+T ehâli-yi asliyye+si “yerli halkı” (11.17), πḠεραῖ τίδζαρετ ‘bera-i ticaret’ <Far. + Ar. berâ-yi ticâret “ticaret maksadiyle” (11.17), Δζαμῖ κεπḠἰρ ‘cami-i kebir’ <Ar. جامع كعبير “Câmi-i kebir” (11.23).

¹⁴ Asli uzun ünlüden sonra ek gelirse vurgu işareti sona taşınır: νάμ yerine ναμηνῆ¹⁴ ‘namını’ (24.01) <Ar. nâm. Bazen buna dikkat edilmediği de olur; λίσανν yerine λίσανῆ ‘lisanı’ <Ar. lisân olmalıyken λίσανῆ (24.11) yazılmış.

¹⁵ Aslında kelime başındaki i ünlüsünün üzerinde nokta var, imkânsızlıktan dolyayı en yakın işaret kullanıldı.

¹⁶ g ünsüzü için üstü noktalı x işareti kullanılıyor, simgelerden üst nokta bulunamadı.

¹⁷ Asli uzun ünlüler kelime başında vurgulu i (’ι) ile gösterilir: ’ιδερ ‘ider’ (24.13) <AT ἰt-; alınma kelimelerde de yine ’i ünlüsü görülür: ’ιστιαρέ ‘istiare’ (25.02), ’ισμί ‘ismi’ (25.04).

ἰ: ἰδιγί ‘idigi’ (111.05) ταγ-γῖρι ‘tağ-yiri’ (11.10)
 I: Ἰνδος ‘İndos’ (22.06)
 ἦ: δαχή ‘dahi’ (11.07)
 ἦ: ταστήκ ‘tastik’ (11.12),
 ἱε: ταρχιέ ‘tarihi’ (11.12)
 ἴ: ἴλκ ‘ilk’ (11.12)
 ἱ: αἶρηλάν ‘airilan’ (11.19), ἰδαρεῖ ρουχανιέδζε ‘idare-i ruhanice’ (11.16), πεῖδα ‘peida’ (11.20)
 ἱε: ἰδαρεῖ ρουχανιέδζε ‘idare-i ruhanice’ (11.16)

ἱκ:¹⁹ χανλερίδε ‘haneleride’ (11.19)
 Ἰ: Ἰσλάμ ‘İslam’ (11.20)

O/o: ’O, ó, ου, ó, ò
 ’O: Ὀρταχισάρ ‘Ortahisar’ (111.02)
 ó: ὀλδήκδζα ‘oldıkça’ (111.06)
 ου: κουλλανδηκλαρή ‘kullandıkları’ (11.08)
 ó: Ορθόδοξος ‘Ortodoksos’
 ò: σόν ‘son’ (11.20)

Ö/ö: ò, io
 ò: δόρτ ‘dört’ (111.04)
 io: xĠıpoĠınoĠúr ‘görünür’ (11.10)

U/u ünlüsü: ου, ου, ου, ιου, γ, ιγ
 ου: ουζάκ ‘uzak’ (111.07), Ρούμ(δηρ) ‘Rum’ (111.17/22)
 ου: Ρουμλαρή ‘Rumları’ (111.16)
 ου: μεδζχούλδηρ ‘meçhuldır’ (11.14), Καρασζού ‘Karasu’ (111.2)
 ου: πĠού ‘bu’ (11.12), τεβατουν ‘tevatun’ (11.18)²⁰
 ιου: Γιουνάχ ‘yunak’ (11.23)
 io: γιοκαρή ‘yukarı’ (11.22)
 γ, ιγ: Başka metinlerde görülebilir.

¹⁸ Kelimenin içinde ve sonunda y ünlüsü olarak görülür: ἐῦλεδί ‘eyledi’ (28.34); ολανσεῖ ‘olan şey’ (25.03).

¹⁹ +(s)I(n) 3. teklik kişi iyelik ekinin yazılışı +i şeklindedir, üzerine ad durum eki aldığımda Özbek Türkçesindeki gibi zamir “n”si [n:Ş] görülmemektedir.

²⁰ τεβατουν ‘tevatun’ <Ar. توطن tevaṭṭun “vatan edinme” (11.18).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 3/6 Fall 2008*

Ü/ü ünlüsü: ού, οϋ, ιου, ιού, γ, γϋ

Ού: Ούρχιούπ ‘Ürgüp’ (111.05)

Οϋ: ΟΥΡΚΙΟΥΠ ‘ÜRGÜP’ (111)

Ιου: ΟΥΡΚΙΟΥΠ ‘ÜRGÜP’ (111)

ιού: Ούρχιούπ ‘Ürgüp’ (111.05)

ου: μουτεκελλίμ ‘mütkelellim’ (111.16), Καπουδάν ‘kapudan’ (11.24)²¹

οϋ: μάτεεσουφ ‘maeteesüf’ (11.10)

οῦ:²² χῆτοροῦνοῦρ ‘görünür’ (11.10)

οῦν: Νοῦνοῦς ‘Nüfus’ (11.20)

γ, γϋ: Başka metinlerde görülebilir.

Ünlü Tablosu:

a: α ve aksanları (, ,), ıa, bazı metinlerde è.

e: ε ve aksanları (, ,), bazı metinlerde aı.

i: ι, η ve aksanları (,).

ı: ı ve aksanları (, , , ,), ü, η ve aksanları (,), iè; bazı metinlerde H, ñg, εί, οί, υ.

o: ο ve aksanları (, , ,), ου, bazı metinlerde τό ω.

ö: ò, ιο, bazı metinlerde ω.

u: ου ve aksanları (,), ιου, bazı metinlerde γϋ, γ.

ü: ου ve aksanları (,), ιου, ιουϋ, bazı metinlerde γϋ, γ, ΟΥ.

1.2. Ünsüzler:

DUYULU R-I LİK	Katı Ünsüzler		Akıcı Ünsüzler			
SES YOLU, SES DARALM A VE GEÇİTLER İ	Süreksizle	S ü r e k l i l e r				
	Patlayıcı Ünsüzler <i>Occlusive</i>	Sızıcı Ünsüzler Fricative	Geniş Geçitli Ünsüzler			
			Gen zel <i>Nas</i> <i>al</i>	Yana ksı <i>Later</i> <i>al</i>	Titr ek <i>Rol</i> <i>led</i>	Ya rı m Ün lü <i>Se</i> <i>mi</i>

²¹ Καπουδάν ‘kapudan’ <İt. capitano “kaptan”(11.24).

²² Metinde nokta işareti onun üzerindedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

TONLAM		Öt.l	Öt.	Öt.	Öt.s	Ötümlü						
A		ü	süz	lü	üz							
Y E R L E R İ	<i>Dudak</i>	d	πĜ (b)	π (p)			μ (m)				vo we I	
	<i>Diş</i>	k			β (v)	φ (f)						
	<i>Dudak</i>											
	<i>Çift</i>											
	<i>Dudak</i>											
	<i>Diş Eti</i>	d ş	δ (d)	τ, θ (t)	ζ (z)	σ (s)	v (n)					
	<i>Diş</i>		δζ (c)	τζ (ç)		σĜ, ç (ş)						
	<i>Arası</i>											
<i>Ön</i>	d	ρ, γ (g)	κ, ξ (k)				λ (l)	ρ (r)	γτ (y)			
<i>Damak</i>	m											
<i>Art</i>				γ (ğ)								
<i>Damak</i>												
<i>Gırtlak</i>	g				χ (h)							

dk: Dudak, **dş:** diş, **dm:** damak, **g:** gırtlak, **öt.lü:** ötümlü, **öt.süz:** ötümsüz.

Yukarıdaki tabloda yirmi ünsüz görülmektedir. Ünlülerde ve ekteki metinde örnekleri olduğu için kelimeleri tekrarlamadık. Ama ünlülerde şekiller ve aksanlar çok olduğu için bulabildiğimiz örneklerin hepsini yazdık.

5. Sonuç:

Grek yazısıyla verilen Türkçe eserler üzerine yapılmış çalışmalara biz de küçük bir katkı yapmış olduğumuzu düşünüyoruz. Dil bilimcilerin, edebiyat tarihçilerinin ve tahlilcilerinin dikkatini bu sahaya çekeceğimizi ümit etmekteyiz.

Bu bizim Karamanlıca araştırmalarımız için bir başlangıç oldu. Daha geniş bir çalışmayı planlayarak kitaplaştırmak istiyoruz. Yapılacak çalıştaylar için de bir fikir vermesini düşünmekteyiz.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

Türkçe her alfabeye yaşayabilecek bir özelliğe sahip olduğunu ispatlamış ender dillerden biridir. Türkçenin değişik alfabelerle verdiği eserlerini Türk Latin alfabesiyle Türkiye Türkçesine kazandırmalıyız. Ayrıca Yunanistan'a götürülmüş binlerce Karamanlca eserin incelenbilmesi için gerekli çalışmaların yapılmasına uygun maddi kaynak bulunursa bir kütüphane oluşturma projesi gerçekleştirilmelidir.

Türkçe her bahçede açan yediverenler gibidir. Türkçe, konuşulduğu her vatani gülistana çevirir. Türkçe "değindiği toprağı yurtlaştıran" bir dildir (Dündar 2004:2). Hangi ırk ve mezhepten olursa olsun, Türkçenin konuşulduğu yer anlamına gelen Türkiye'de ortak dil olarak Türkçeyle konuşulur ve anlaşılır. Karamanlı Türkçesinin ölmemesi için Türkçemize olan vefa borcumuzu yerine getirmeliyiz.

KAYNAKÇA

- ALPAY, Şahin (2000), "Karamanlides", *Milliyet*, 17 Ekim Salı.
- ALTINOLUK (1815), (Çeviren: Yorgos), İstanbul: Patrikhane Basmahanesi.
- ANHEGGER, Robert (1979), "Hurufumuz Yunanca, Ein Beitrag zur Kenntnis der Karamanisch-Türkischen Literatur", *Anatolica* S. 7, 1979/80, s. 157-202.
- ANHEGGER, Robert (1983), "Nachträge zu Hurufumuz Yunanca", *Anatolica*, S. 10, 1983, s. 149-164.
- ANZERİOĞLU, Yonca (2002), "Karamanlılar, Urumlar ve Gagauzlar Arasında Tarihsel ve Sosyo-kültürel Bağlar Var mıdır?", *Çağdaş Türklük Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara: Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Muzaffer Göker Salonu Salonu, 9 Mayıs 2002, oturum saati: 17.00-17.30.
- ANZERİOĞLU, Yonca (2003), *Karamanlı Ortodoks Türkler*, Ankara: Phoenix Yayınları, 376 s.
- AYGİL, Yakup (1995), *Hıristiyan Türklerin Kısa Tarihi*, İstanbul: 1995, s. 79.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

- AYGİL, Yakup (2003), *Turanlı Hıristiyanlar*, İstanbul: Ant Yayınları, 156 s.
- BALTA, E. and Salaville, S. (1997), “Karamanlidika”, *Nouvelles Additions Et Compléments*, Athens.
- BALTA, Evangalia (1987a), “Karamanlidika: Additions (1584-1900)”, *Bibliographie Analytique*, Athens.
- BALTA, Evangalia (1987b), “Karamanlidika: XXe siècle”, *Bibliographie Analytique*, Athens.
- BALTA, Evangalia (1989a), “Karamanlıca (Karamanlidika) Basılı Eserler”, *Tarih ve Toplum*, C. 11, S. 62, Şubat 1989. s. 57-59.
- BALTA, Evangalia (1989b), “Karamanlidika Additions (1584-1900)”, *Tarih ve Toplum*, C. 11, S. 62, Şubat 1989, s. 59-60.
- BALTA, Evangalia (1990), “Karamanlıca Kitapların Önsözleri”, *Tarih ve Toplum*, C. 74, s. 18-20.
- BALTA, Evangalia, (2004), “Ottoman Studies in Modern Greek Historiography”, *Journal Of Turkish Studies (Türklük Bilgisi Araştırmaları)*, *Günay Kut Armağanı – III*, vol. 28 / I, pp. 9-16.
- BAYKARA, Tuncer (1986), “Batı Anadolu’daki Rum Nüfusunun XIX. Yüzyıldaki Durumu Yeni Yunan Göçleri ve Yerli Hıristiyanların Yunanlılaştırılması”, Ankara: ATASE Yayınları, *Üçüncü Askerî Tarih Semineri, Türk-Yunan İlişkileri*, s. 428-439.
- BENLİSOY, Foti ve Benlisoy, Stefo (2000), “19. Yüzyılda Karamanlılar ve Eğitim Nevşehir Mektepleri”, *Toplumsal Tarih*, C XIII, S. 74, s. 24-34.
- BENLİSOY, Y. ve E. Macar (1996), *Fener Patrikhanesi*, İstanbul.
- BERKOL, Bülent (1989), “Karamanlıca Kaynakça” , *Tarih ve Toplum*, s. 11,62.
- BERKOL, Bülent (1992), *Yunan harfli Türkçe Robinson Crouse Çevirisi*, Cumhuriyet Kitap, 123 s.
- BERKOL, Bülent (1993), *Yeni Yunanca’da Türkçe Sözcükler*, Cumhuriyet Kitap, 158 s.
- CAHEN, C. (2000), *Osmanlılardan Önce Anadolu*, (Çeviren: Erol Üyepazarcı), İstanbul.
- CAHEN, Claude (1979), *Osmanlılardan Önce Anadolu’da Türkler*, (Çeviren: Yıldız Moran), İstanbul: E Yayınları.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

- Câmi Bey (1932), *Osmanlı Ülkesinde Hristiyan Türkler*, İstanbul.
- CLOGG, R. (1999), *A millet within a millet: the Karamanlides*, D. Gondicas and C. Issawi (Eds.), In *Ottoman Greeks in the age of nationalism: politics, economy, and society in the nineteenth century* (pp. 115-142), Princeton: The Darwin Press.
- DRYGA, Iryna Mikolaevna (2007), “Ukrayna’daki Karamanlıca Yadigarları: Türk Dili Tarihine ve Araştırma Perspektiflerine Dair”, www.icanas38.org.tr, 1. Dil Bilimi, Dil Bilgisi ve Dil Eğitimi, 1. *Linguistics, Grammar and Language Education*, oturum / session 15 Cuma / Friday 14.09.2007, Saat / Time: 11.30 – 13.00 Salon / Meeting Hall Fuzuli Oturum Başkanları / Chairpersons: Jean-Luis Baque GRAMMONT–H. İbrahim DELİCE, (Ukrayna/Ukraine/Україна).
- DÜNDAR, Ali (2004), “Değindiği Toprağı Yurtlaştıran Dil: Türk Dili”, *Aylık Türk Dili Dergisi*, Sayı: 101, s. 2.
- ECKMANN, Janos (1950), “Anadolu Karamanlı Ağızlarına Ait Araştırmalar I, Phonetica”, *DTCFD*, Ankara: Ankara Üniversitesi yayınları, C. VIII: s. 165-200.
- ECKMANN, Janos (1950), “Yunan Harfli Karamanlı İmlâsı Hakkında” *Türk Dili ve Tarihi Hakkında Araştırmalar*, Ankara, 27-31.
- ECKMANN, Janos (1951), “Karamanlıca’da Birkaç Gerindium Terkibi”, *Türk Kültürü Araştırmaları*, (Çeviren: Müjdat Kayayerli), XXVI, 2: 89-94.
- ECKMANN, Janos (1965) “Philologiae Turcicae Fundamenta II, Wiesbaden: 819-835.
- ECKMANN, Janos, (1991) “Karaman Edebiyatı”, (Haz. Halil Açıkgöz), *Türk Dünyası Edebiyatı I*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, s.20-38.
- ECKMANN, Janos, (1953), “Karamanlı Türkçesinde -maca ekli fiil şekli”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Ankara: TDK yayınları, s.45-48.
- ECKMANN, Janos, (1950), “Karamanlıca -işin-li Gerundium Hakkında”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Ankara: TDK yayınları, S.14-15, s.45-52.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

- EKİNCİLİKLİ, Mustafa (1998), *Türk Ortodoksları*, (1. baskı), Ankara: Siyasal Kitabevi, 214 s.
- ERENDİL, Em. Tümg. Muzaffer (1986), "Yunanlıların Kökeni ve Yunan Milletiyle (Greklerle) İlgili Kavram ve Deyimler", *Üçüncü Askeri Tarih Semineri, Türk-Yunan İlişkileri*, Ankara: ATASE Yayınları, s. 102-114.
- ERGENE, Teoman (1951), *İstiklâl Harbinde Türk Ortodoksları*, İstanbul: İ.P. Neşriyat.
- ERÖZ, Mehmet (1983), *Hıristiyanlaşan Türkler*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Eski harfli Türkçe basma eserler bibliyografyası 1584-1986* (2001), [CD-ROM]. Ankara: Nuvis.
- EYİCE, Semavi (1975), "Anadolu'da <Karamanlıca> Kitabeler <Grek Alfabesiyle Türkçe Kitabeler>", *Bellekten*, Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları, C. XXXIX, S. 153, s. 25-48.
- EYİCE, Semavi (1980), "Anadolu'da "Karamanlıca" Kitabeler (Grek Harfleriyle Türkçe Kitabeler) 2", *Bellekten*, Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları, C. XL, S. 176, s. 683-696.
- EYİCE, Semavi (Review) (1960) "Gyula Moravscik, Byzantinoturcica, I. Die byzantinischen Quellen der Geschichte der Türkvölker (: Türk milletlerin tarihlerine dair Bizans kaynakları), II. Spachreste der Türkvölker in den byzantinischen Quellen (: Bizans kaynaklarında Türk milletlere ait dil kalıntıları)", *Bellekten*, Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları, C. XXIV, S. 95: s. 493-497.
- EYİCE, Semavi (Review) (1961), "Sallaville, Sévérien – Eugène Dalleggio, Karamanlidika, Bibliographie Analytique d'Ouvrages en Langue Turque Imprimés en Caracteres Grecs I, 1584-1850", *Bellekten*, Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları, C.XVI, S.102, s. 369-374.
- ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Παπα (1913), *Σαλναμε*, Κωνσταντινουπολις, 303 s.
- GLUKEİ, Para Nikolao (1806), *Hristiyan Çilekeşlerin Hayatını Nakleden Lausaikon*, (Çeviren: Dionisios), Venedik.
- GÜLER, Ali (2000), "Yunanistan'da Etnik Gruplar I: Dil Grupları", *Avrasya Dosyası*, Kosova Özel Sayısı ([Kasım 1998](#)), Ankara, s.12-21.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

- GÜNGÖR, Harun (1984) “Karamanlıca (Grek Alfabeli Türkçe) Bir Kitabe”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı yayınları, S. 33, s. 95-101.
- GÜNGÖR, Harun (1989), “Karamanlıca Üç Kitabe”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, İstanbul, C. III, S. 34, s. 29-31.
- GÜNGÖR, Harun (1989), “Karamanlıca Üç Kitabe”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Ekim 1989, s. 29-31.
- GÜNGÖR, Harun (2000), “Niğde-Nevşehir Yöresinde Karamanlıca Kitabeler”, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, ”, Aralık 2000, s. 44-46.
- HARALAMBOUS, Y. (1999), *From Unicode to typography, a case study: the Greek script*, Actes de International Unicode Conference XIV, Boston, 1999, pp. B.10.1-- B.10.36 Retrieved July 15, 2007 from <http://omega.enstb.org/yannis/pdf/boston99.pdf>.
- HIEROMONOHOS, Neofitos, (1857), *İspat-ı Mesihiye*, (Çeviren: Yoanis Yorgiadis, A. Popoviç), İstanbul: Kumpanya Basmahanesi.
- İrfanname I-II* (1846), Agati Elpis Basmahanesi, İstanbul.
- KAHYA, Hayrullah (2008), “Karamanlıca Bir Esere Göre Karamanlıcada Arapça ve Farsça Kelimeler”, *Turkish Studies*, Volume 3 / 3 Spring 2008, s. 480-501.
- KAHYA, Hayrullah (2008), “Karamanlıca Zarf-fiil Eklerinden Örnekler”, *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, Konya: S. 19, s. 131-152.
- KAHYA, Hayrullah, (2003), *Grek Harfli Osmanlı Türkçesi Bir Eser: İspat-ı Mesihiye Üzerinde Dil İncelemesi*, İstanbul: Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- KAPPLER, M. (2002), *Turkish language contacts in South-Eastern Europe*, İstanbul: Isis Press.
- KORAT, Gürsel (2002), *Taşkapıdan Taç Kapıya Kapadokya*, İstanbul: İletişim yayınları, 323 s.
- KORMAZ, Zeynep (1977), *Nevşehir Yöresi ve Ağızları I. Cilt Sesbilgisi*, (2. baskı), Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi yayınları: 142, 230 s.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

- KOROMİLA, Tupois A., Kitapçı Markopulos, Hacı Yoanu (1900), *Pazar Vaızları Külliyyatı*, (Çeviren:Savopulos Pr. Efendi), İstanbul.
- MİLAS, Herkül (1992), “Yunanca’nın Türkçe Harflerle Yazılışı”, *Tarih Araştırmaları*, Ankara: www.ankara.edu.tr/kutuphane, s 189-197.
- MİLLER, Michael Grimm (1974), *The Karamanli-Turkish texts: the historical changes in their script and phonology*, Thesis (Ph. D.) Indiana University, Ann Arbor, Michigan.
- MİSAİLİDİS, E. (1986), *Seyreyle Dünyayı: Temaşa-i Dünya ve Cefakar-u Cefakeş* (R. Anhegger and V. Günyol, Eds.). İstanbul: Cem [An example of a Karamanlidika Work].
- MİSAİLİDİS, [Evangelinos](#) (1871 / 1986) *Temaşa-i Dünya ve Cefakâr u Cefakeş* [Rum harfleriyle] / *Seyreyle Dünyayı*, Cem Yayınevi, 840 s.
- NİHAL, H. ve Naci, Ahmet (1928), “Anadolu’da Türklere Ait Yer isimleri” *Türkiyat Mecmuası*, S. II, s. 243-260.
- POLAT, Burhan (2008), “Türk Ortodoksları”, *Akademik Tarih* (<http://www.akademiktarih.com>), Pazartesi, 25 Şubat.
- SALAVİLLE, S., and Dalleggio, E. (1958), *Karamanlidika: bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. I, 1584-1850*, Athens: Center for Asia Minor Studies.
- SALAVİLLE, S., and Dalleggio, E. (1966), *Karamanlidika: bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. II, 1851-1865*, Athens: Center for Asia Minor Studies.
- SALAVİLLE, S., and Dalleggio, E. (1974), *Karamanlidika: bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. III, 1866-1900*, Athens: Center for Asia Minor Studies.
- SALAVİLLE, S., Dalleggio, E., & Balta, E. (1987), *Karamanlidika: bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. 1958-1987*, Athens: Center for Asia Minor Studies.
- SERTKAYA, Osman F. (2004), "Grek Harfleriyle Yazılmış Anadolu Karamanlı Ağzı Metinleri Üzerine", *Journal of Turkish Studies*, 28/II, *Günay Kut Aramağamı IV*, s. 1-21.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

-
- SOYSÜ, Hale (1992), *Kavimler Kapısı: Lazlar, Yahudiler, Sudanlılar, Asurlular, Ermeniler, Hemşinliler Çeçen-İnguşlar, Pomaklar, Gagauzlar, Karamanlılar*, İstanbul: Kaynak Yayınları, s. 10.
- TEKİN, Talat (1984), “Çeşitli Alfabelerle Türkçe Yazılar: İbranî Yazısı ile Türkçe”, *Tarih ve Toplum*, S. 1, Ocak 1984, s.19-21.
- TEKİN, Talat (1997) , *Tarih Boyunca Türkçenin Yazımı*, Ankara: Simurg yayınları, 136 s.
- Türkiye Cumhuriyeti Kapadokya Meslek Yüksek Okulu (2006), “Karaman’dan Urum’a Türkçe” (yararlanılması düşünülen kişi ve kurumlar: İrina Driga, Gürsel Korat, Oleksandr Garkavets, Evgeniy Çernuhin, Stavros Gioltzoglou, Herkül Milas Sabri Koz; Atina’daki Küçük Asya Araştırmaları Derneği’nin, Gennadios Kitaplığı’nın ve Napoli Üniversitesi’nin konuyla ilgili dokümanları), *Kapadokya Meslek Yüksek Okulu 1. Bölgesel Kalkınma ve Eğitimde İşbirliği Uluslararası Çalıştayı*, Tarih, Turizm ve Dilbilim Atölyesi Sonuç Bildirisi, Nevşehir: 11-17 Temmuz 2006, Mustafapaşa.
- USER, Hatice Şirin (2006), *Başlangıcından Günümüze Türk Yazı Sistemleri*, Ankara: Akçağ yayınları, 406 s.

Ek:

Resim:

Anadolu'dan Yunanistan'a giden Ortodoks Rum Mübadiller (Küçük Asya Araştırmaları Merkezi Arşivi).

Harita:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Karamanlides>

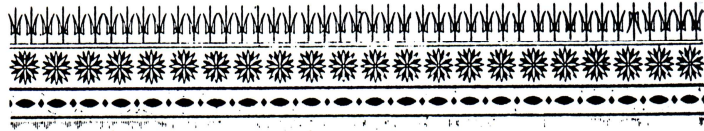

Metin:

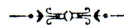
ΣΑΛNAME (Salname), Ürgüp adlı 111. sayfa.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall 2008*

ΟΥΡΚΙΟΥΠ

Νέβσεχριν όρκ δζιχεινδè 4 σαίτ μεσαφεδè βέ τζάρ έδρα-
φηνδάν Τάμσα, Ούζενκè, Όρταχισάρ βέ Καρατζού ναμλαρηνδà
δòρτ τζαϊλάρ ιλè μουχάτ πάγ βέ παγτζελέρ άρασηνδà Ούρκιούπ
κασαπαση κιαίνδιρ.

Ούρκιούπ έν ξοκί άχειρλερδέν ιδιγί, βέ **Ούρκιούπ** κελιμεσι,
έλαν δζιβαρδακί ρουμι λισανή ιλè μουτεκελλιμ βέ χάτδα όλδήκδζα
ούζάκ κариелέρ έχαλιαινίν δαχή έπά-ού έδζδαδδάν Ιντικάλεν κουλ-
λανδηκλαφή (άς άμαε 'ς τò Προκότ, γιάχοτ, 'γόρσάατο 'π τò
Προκότ) **Προκόπ** λογατηνδάν άνλασηληδηγή βεδζιχίλè **Προκο-
πιόνδαν** ταγ-γίρι ταχρίφλε ιλερι κελδιγι κίθρόνύθρ. Λάκιν μάτε-
τεεσουφ ταριχè δαίρ χίτζ πηρ έβράκ βέ κατδ έλδè Ιδίλμεμς όλ-
μάγλε τού χουσους δελαίλι ταριχίè ιλè ταστήκ Ιδίλμεδιγι κίπι,
νè βακήτ Ισχιάν Ιδιλδιγι βέ Έκ σακινλερι κιμλέρ Ιδιγι δαχή
μεδζχούλδηρ.

Ούρκιούπ Νίγδε σανδζαγηνά ταπτι μερκέζι καζά όλούπ,
Ψουμλαρή Ιδαρέι ρουχανιέδζε Καισάρεια έπαρχίασηνà μενσουπ-
δηρ. Έχαλί άσλιεσι Ίσλάμ βέ Ρούμ Όρθόδοξος όλούπ, περάι
τιδζαρετ Κάϊσερι βέ χεβαλιαινδέν τεβατουν Ιδέν Έρμενιέρ ιλè
άχίρεν Όρθόδοξοσλαρδάν αίρηλάν πάζη Προτεστάν χανελερδè
πειδà όλμουζδηρ. Νούφούς σόν ταχρίρ μουδζιπίνδζε 11.680 Ίσλάμ
βέ 6300 Ροίμδηρ. Ίσλαμλάρ κασαπανήν σιμάλη γαρπίσινι Ισγάλ
Ιδέν Σουπχάν βερδì, Δερè άσαγή, Δερè γιοκαρή, Δαουδ άγά,
Δζαμίι κεπίρ, Τεμεννì, Έσεδ άγά, Μουσα έφένδι, Γιουνάκ, Πε-
δέρ, Έσπελλι βέ Κέζ ναμλαρή ιλè 12 βέ Χριστιανλάρ δίκερ δζι-
χετλερδè, Μουπαγιαδζή, Καπουδάν, Σαρμουσακλή, Σαμουήλ, βέ